

Avfallsnytt

ESSUNGA • FALKÖPING • GULLSPÅNG • GRÄSTORP • GÖTENE • HJO
KARLSBORG • MARIESTAD • SKARA • SKÖVDE • TIBRO • TÖREBODA • VARA
KOMMUNER I SAMVERKAN

Informationsbrev till alla hushåll om vår gemensamma avfallshantering.

Dags att sortera ut matavfall i Essunga, Grästorp och Götene

Krav på obligatorisk insamling av matavfall införs från 1 januari i Essunga, Grästorp och Götene. I övriga kommuner har A&ÅS sökt dispens för att det fortsatt ska vara frivilligt att sortera matavfall. Dispensen ges upp till två år.

Enligt EU:s avfallsdirektiv är det obligatoriskt med separat insamling av matavfall i samtliga EU-länder från och med 2024. Matavfallet är en resurs som används till produktion av biogas och biogödsel. Du kan läsa mer om detta på nästa sida i Avfallsnytt. Tio av A&ÅS medlemskommuner har sedan tidigare utsortering av matavfall och från och med årsskiftet ansluter kommunerna Essunga, Grästorp och Götene till systemet.

Först ut att starta sorteringen är villahushåll och kärl för matavfall kommer att levereras under november och december. Samtidigt med kärlet levereras också papperspåsar att lägga matavfallet i samt en hållare till papperspåsen. Hållaren är ventilerad och är viktig för papperspåsens hållbarhet och funktion.

Tömning varannan vecka

– Senast januari 2024 kommer kunderna att få information om vilka veckor kärlet kommer att tömmas. Standard för matavfallskärl är tömning varannan vecka och för restavfallskärl var fjärde vecka, säger Jessica Rytter som är biträdande förbundsdirektör på Avfall & Återvinning Skaraborg.

För fritidshus startar insamlingen i samband med att sommarabonnemanget för sophämtning kommer igång i maj.

Egen varmkompost

Hushåll med godkänd varmkompost och fyra-veckorshämtning kommer inte att få något kärl för matavfall levererat. För mer information kring varmkompost se vår hemsida.

Det är inte bara maten vi sätter på bordet som är viktig. Det är även hur vi hanterar och tar hand av matavfallet. Under 2018 gjorde Naturvårdsverket en undersökning där det konstaterades att svensken slänger cirka 69 kilo matavfall per person och år.

Det här kan du lägga i din matavfallspåse

- Matrester och bröd
- Skal av frukt och grönsaker
- Kaffesump, te och kaffefilter
- Ost och liknande
- Vissna blomblad
- Hushållspapper
- Servetter
- Möglig mat går bra

Det här får du inte lägga i din matavfallspåse

- Plast
- Större köttben
- Snus, fimpar
- Kattsand
- Blöjor
- Grus, jord och sand
- Glas och porslin
- Bestick eller annan metall
- Äggskal

Vad händer med matvafallet?

Sedan den 1 september körs allt matavfall från A&Å till Falköpings Biogasanläggning. Här startas en process som ombildar avfallet till biogas för fordon och industri samt biogödsel till de lokala bönderna runt om Falköping.

Har du också undrat vad som händer med påsen du slänger i matavfallskärlet? Den landar tillsammans med mängder av andra påsar hos Falköpings Biogasanläggning. Efter att transportbilen tömt i en tippficka transporteras påsarna in i en kvarn som tumlar runt innehållet och pressar ut matavfallet genom ett såll.

Det blir en enda röra

Matavfallet, som nu är finfördelat, blandas med vatten och fettavskiljarlam, som är en restprodukt från restaurangernas och storkökens fettavskiljare. Det blir en röra av det hela som kallas "slurry". Den pumpas vidare in i en 1 400 kubikmeter stor rötchammare som matas i batcher om 40 kubikmeter per dygn.

– Många slänger äggskal i bruna påsen och de hänger med genom sållet men gör egentligen ingen nytta i processen i rötchammaren. Skalen bildar ett sediment där. Det är bättre att slänga dem i brännbart, säger Ulrik Setterberg som är processtekniker på Falköpings Biogasanläggning.

Inne i rötchammaren hålls temperaturen på 55,5 grader, vilket är gynnsamt för att metanbildande bakterier ska bilda metangas i en syrefri miljö. Processen pågår under 24 timmar.

– Rågasen som bildas håller en metanhalt på 65 procent. Via en anläggning uppgraderas gasen till minst 97 procents metanhalt och via ledning förs den ut till en tankstation i Falköping, berättar Ulrik. Här används gasen till kommunens stadsbussar samt andra fordon som tankar. Överskottet går till andra tankstationer och till industrin.

Biogödsel – en slutprodukt

Renset från kvarnen, cirka tio procent av det totala, går till brännbart avfall och körs till Skövde Värmeverk. Efter att slurryn gått igenom hela processen är slutprodukten biogödsel.

– Vi räknar med att generera runt 13 000 ton biogödsel per år och det går till lokala bönder. Vi jobbar för en kravcertifiering och då kommer vi även att kunna leverera till kravbönderna i området, berättar Ulrik. Det är sålunda inte ojärt arbete för dig som fyller den bruna påsen med matavfall och lägger i matavfallskärlet.

En pratstund för att kolla av så dagen går som den ska. Frv. Ulrik Setterberg, processtekniker, Urban Carlsson, Ohlssons åkeri, Malin Andréén, Ohlssons åkeri och Emil Almborg, drifttekniker.

Bilen från Ohlssons åkeri har samlat in bruna påsar och tömmer dem i tippfickan för vidare transport till kvarnen.

– Det gör nytta för miljön och det hela blir ett kretslopp och gör att vi kan uppfylla de miljömål som lagts på oss som samhälle, förklarar Ulrik.

Kvarnen tumlar runt innehållet i de bruna påsarna och sedan pressas det ut genom ett såll med 12 millimeters håll.

Efter tillsättning av spädvätska förs matavfallet ut till en rötchammare där det får cirkulera i 55,5 grader för att rötgas ska bildas.

Rågasen har en 65-procentig metanhalt och resten är koldioxid. Den förs ut till en gasklocka och renas sen till 97-procentig metangas till tankstationen.

Fastighetsnära insamling av förpackningar med start i Gullspång

Den 1 januari tar A&ÅS över insamlingsansvaret av förpackningar. Alla hushåll i småhus, fritidshus och flerbostadshus berörs av de nya lagkraven. Fastighetsnära insamling av förpackningar ska införas och det innebär att nya kärl kommer att börja användas. Systemet ska vara fullt utbyggt 1 januari 2027 och först ut är villaägarna i Gullspångs kommun som blir ett försöksområde under 2024.

Som en liten återvinningsstation – fast hemma. Så kan man beskriva det nya systemet som successivt kommer att införas för alla hushåll. – Gullspångs kommun blir ett försöksområde under 2024. Som inledning har vi gjort en noggrann analys av innehållet i restavfallet i området och vi kom fram till att närmare 30 procent bestod av förpackningar. Innan vi startar försöksperioden kommer alla berörda att få mer information., förklarar Tova Lustig som är avfallsingenjör på Avfall & Återvinning Skaraborg.

Tre olika kärl med två fack

Det kommer att bli tre kärl för sortering och de har alla två fack.

- Mat- och restavfall på 240 liter.
- Förpackningar av kartong och plast på 370 liter.
- Förpackningar av färgat respektive ofärgat glas på 240 liter.

Det kommer att bli olika tömningsintervall för de olika kärlen.

– Vi räknar med att börja i Gullspångs kommun runt mars-april nästa år, säger Tova Lustig.

Hämtningsavgiften

Hämtningsavgiften för mat- och restavfall under försöksperioden likställs med taxan för matavfallsorterare som har den minsta kärlestorleken (140 liter).

Så här ser kärlen för sortering ut som i ett första läge kommer att finnas hos villaägarna i Gullspång under 2024. Ett kärl för mat- och restavfall, ett kärl för förpackningar av kartong och plast och ett för färgade respektive ofärgade glasförpackningar.

Matavfall och förpackningar i flerbostadshus

För boende i flerbostadshus som idag sorterar förpackningar kommer det att bli obligatoriskt med utsortering av matavfall.

För flerbostadshus i Essunga, Grästorp och Götene kommer kravet på obligatorisk sortering av matavfall införas under 2024. I övriga kommuner planeras kravet på obligatorisk utsortering av mat samordnas med uppstart av insamling av förpackningar.

A&ÅS planerar strukturerad, områdesvis, utbyggnad av insamling av förpackningar från och med 2025. Fram till dess kan fastighetsägare själva välja om de önskar ha fastighetsnära insamling av förpackningar via någon av A&ÅS auktoriserade insamlingsentreprenörer. Vilka dessa är framgår av A&ÅS hemsida.

Nu tar vi över de lokala insamlingsplatserna

Från den 1 januari tar Avfall & Återvinning Skaraborg över de lokala insamlingsplatserna i alla 13 medlemskommunerna.

– Det förändrar i princip inget alls för kunderna i våra 13 medlemskommuner. Samma platser och samma insamlingcontainrar. Det som blir nytt är kontakten för felanmälan, som kommer att gå till oss direkt.

Det kan gälla överfulla containrar, om det behöver städas eller om man upptäcker någon form av skadegörelse på området, förklarar avfallsingenjör Tova Lustig.

Anmälan kan göras via en QR-kod som kan scannas, på A&ÅS hemsida eller via telefon.

– Du kan även skicka med bilder och välja om vi ska återkoppla till dig, förklarar Tova Lustig.

Fem återvinningscentraler har fått Sortera säcken

Från den 1 november har Sortera säcken införts på fem mindre återvinningscentraler i Skövde kommun: Tidans, Timmersdala, Stöpen, Södra Ryd och Vårsås.

Från och med den 1 november 2023 tackar vi nej till säckar på ytterligare fem återvinningscentraler. Allt avfall som lämnas ska sorteras och lämnas löst i respektive avfallsbehållare. Vi tar inte emot osorterat avfall. Undantaget från kravet på att tömma säcken finns för lättflyktigt material som till exempel sågspån, damm, aska eller invasiva växter. Prata med personalen om du vill lämna sådant avfall.

Varför gör vi detta?

Avfallet som lämnas kan sorteras bättre. Det är ett stort problem att många lämnar sopsäckar där det gömmer sig elektronik, farligt avfall och förpackningar som går att återvinna. På de stationer som Sortera säcken tidigare införts har en stor minskning märkts när det gäller felsorterat restavfall.

Nu återstår endast fyra återvinningscentraler för Sortera säcken. Någon tidsplan för detta är inte satt än. Det handlar om Borreboda, Tibro, Grästorp och Odenslund.

Några tips

- Sortera ditt avfall innan du åker till återvinningscentralen.
- Använd bara säckar, lådor, påsar, kartonger eller kassar för att transportera avfallet.
- Packa bilen rätt. Det underlättar när du kommer till oss.
- Fråga oss på återvinningscentralen – vi finns för att hjälpa dig!

Tidans återvinningscentral.

Information om sophämtning jul/nyår

Under jul och nyår kan du få förändrad sophämtningsdag. Vilka dagar som sophämtning sker ser olika ut i våra kommuner. Se vår hemsida www.avfallskaraborg.se för vilka dagar som gäller för dig.

Vi vill även påminna om att ladda ner vår app "Mitt Avfall Skaraborg" på App Store eller Google Play. Då får du notiser dagen innan hämtning. Även information om ändrade hämtningsdagar aviseras. Boende i följande kommuner kan nyttja vår app: Falköping, Gullspång, Hjo, Karlsborg, Mariestad, Skara, Skövde, Tibro, Töreboda.

Öppettider på återvinningscentraler: www.avfallskaraborg.se

Tack för att du är rädd om oss!

SOM FASTIGHETSÄGARE ansvarar du för snöröjning och halkbekämpning hela vägen fram till och runt soppkärlen. Det underlättar för oss att dra kärlen och det minskar risken för att vi halkar och skadar oss.

Dessa helgdagar och röda dagar är det STÄNGT på ÅVC

Julafton, juldagen, annandag jul, nyårsafton, nyårsdagen, trettendedag jul, långfredagen, påskafton, påskdagen, annandag påsk, första maj, kristi himmelfärdsdag, pingstafton, pingstdagen, nationaldagen, midsommarafton, midsommardagen samt alla helgons dag.

Hantera julskräpet rätt

- **Julgranar** sorteras som grenar och ris och kan lämnas på din återvinningscentral.
- **Julklappspapper** sorteras som pappersförpackningar.
- **Paketsnöre** sorteras som restavfall och läggs i soppåsen.
- **Trasig julbelysning** lämnas som elavfall.
- **Värmeljuskoppar** av aluminium lämnas som metallskrot. Tänk på att lösgöra vekeshållaren innan du sorterar behållaren (aluminium). Vekeshållaren (stål) sorteras också som metallskrot men måste vara frigjord från behållaren.

